

Fjärde roten, tomt 110

Kvarteret Frimuraren

Tredje roten 1637–57v

Andra roten 1657h–70

Också kallad 5.29

Hörnet mellan Drottninggatan 24, norra sidan, och östra sidan av Korsgatan

---

Den bestod av en tomt delad i en västlig och en östlig hälft.

Gränsade i norr till 5.28. Nutida samb. m 5.29

Västra delen av 4.110

Det är möjligt, att redan *Henrik Westerman* ägde denna halva tomt (liksom granntomten 5.28. se denna) ty efter *änkan Elsebe Westermans-Braun Johans* död 1680 (begr. 15 sept.) övergick visserligen tomten först till sonen *Henrik Braun Johan* men sedan denne hade sålt huset till sin halvsyster *biskopinnan Elsebe Westerman* överklagade deras svägerska *Mag. Nicolaus Westermans änka Elisabeth Wiebers* försäljningen, hänvisande till börsrätten. Hon tillerkändes också den 5.9.1692 ”hus i hörnet mellan Gustav von Akern i öster (4.110 el 5.29) och rådman Gerhard Braun Johan i norr” och huset värderades då till 550 d smt.

Hur det nu gick till, så lyckades ”kommissarien och rådsförvanten” *Henrik Braun Johan* (född 1642, död 1696) åter förvärva huset (om honom se 5.24). Hans arvingar sålde gården i hörnet mellan justitieborgmästaren (*Gerhard Braun Johan*) i norr (5.28) och sal *Gustaf von Ackerns* arvingar i öster (östra delen av 4.110 el 5.29) till

handlanden Jonas Hägg

för 600 daler, uppbud 11.12.1699. *Jonas Hägg* var gift med *Mariken Sahlgren*, dotter till *vice borgmästaren i Uddevalla Per Nilsson* och syster till stamfadern för Göteborgsgrenen av släkten *Sahlgren handelsmannen och kyrkoföreståndaren Nils Persson*. *Jonas Hägg* hade själv inte särdeles stor framgång i sin handel. Från magistraten avgick det de 24.5.1714 ett brev till *landshövdingen i Skaraborgs län Cederhielm* angående *Jonas Häggs* egendoms sekvestrerande. Personligen borde han i säkert förvar föras till staden och hans i Skaraborgs län befintliga egendom, lös som fast, ställas till *herr Wassenii* betalning. 1718 (mag. prot. sid 494) meddelade *Jonas Hägg*, att han åstundade uppsäga sitt burskap, då han inte uthärdade det längre.

Östra delen av 4.110

Albert Aman

1637–50, vilken 1639 kallas ”krämare”. *Albrecht Aman* omtalas 1653 i fjärde roten. Han avled 1654. Han var gift med *Hilleke Willms*, död 1639 (begr. Chr 30/7). Vid rätten fordrades *Albrecht Aman* den 23.5.1642 på inventarium av *Johan de Bur*.

Aman hade många barn bl.a.

Johan Aman, av Berg (II:1–2, 55–56) kallad ”hantverksmästare. Nämns 1661 Ägde hus 1676.” Han är den vinförlåtare, som vid kämnärsrätten den 13.9.1665 stämde sin kollega *Matthis von Felden*.

Wilhelm Aman, var skraddaremästare.

Altie Aman, född 1628, död 1680. Gift med

Lucas Arendtsson 1657: 15

Gustaf von Ackern

1650–81: M1676

1656: 2.4, 1657: 1.2 + 1.2, 1658: 3, 1659–62: 1½, 1666–70

Handlande och hospitalsföreståndare. Han var son till presidenten *Rudgier von Akern*, död 1646 och *Justina*, död 1664.

Han intar 1647 sin faders plats i längden i andra roten. Den 13.1.1650 gifte han sig med *Altie Aman* och flyttade då till svärfaderns gård.

Lorens Eybers vände sig i kämnärsrätten den 4.8.1648 mot *Gustaf von Ackern* (*fullm. Matthias Andersson*) Eftersom *Gustaf von Akern* erkände sin till L. E. den 16.4.1646 på 100 rdr utgivna obligation och icke kunde bevisa något vara betalt måste han månatligen betala honom utan vidare förhållande i gott gångbart silvermynt.

Gustaf von Ackern och *Hans Möller* (genom *Christian Meijer*) erhöll den 18.2.1652 i underrätten uppskov för godvillig förlikning. 27 februari utsågs gode män *Joakim Peltzer*, *Olefir Petersson* och *Cornelis Fellbier* att likvidera tvistiga räkningar mellan *Gustaf von Akern* och *Hans Möller* den yngre.

David Amia och *Gustaf von Ackern* mötte vid Göteborgs underrätt den 20.8.1652 von Ackerns faktor *Anders Andersson från Vänersborg*. *Gustaf von Ackern* inlade räkning under Karlstads signet på åtskilliga krydderier, som hade kommit bort ur ett fat på vägen här ifrån till Karlstad. Han begärde, att *Anders Andersson*, som skulle mottaga kryddfattet på hans vägnar och se till att det fraktades vidare till Karlstad, skulle redogöra för om det då var väl bibehållet. *Anders Andersson* svarade, att när han mottog det vid Strömmen var det väl bibehållet. Han överlämnade strax kryddfattet till en viss formän i Händare, som förde det till Vänersborg och lämnade det till denna stads skeppare *Oluf Olufssons* skuta. Sedan reste *Anders Andersson* hit till Göteborg och kunde inte ställas till svars för att kryddfattet hade förkommit.

Rätten fann *Anders Anderson* skyldig att på sin principals vägnar söka dem, som haft hand om godset. Saken skulle slutbehandlas på vederbörlig ort och ställe. Beträffande *Gustaf v Ackerns* krav på sin faktor *Anders Andersson* om 1½ skeppund stångjärn som i vikt saknades på 6 skeppund, då *Anders Andersson* på *Gustaf von Ackerns* vägnar låtit beställa det hit från Karlstad. och nu invände, att stångjärnet hade allenast levererats till stycketal, som han föregav vara tillfyllest. Rätten bestämde att *Anders Andersson* var tvungen att såsom *Gustaf von Ackerns* faktor svara *Gustaf von Ackern* för 12 lispund och 5 markpund järn, som resterade på de 6 skeppund som han för *Gustaf von Akerns* räkning hade beställt hit från Karlstad i synnerhet som (”helst emedan”) sedlarna på dess stycketal, som utgivits av hans underhavande frakt- och formän, inte överensstämde. ”Han söke sin man som han hälst och bäst gitter.”

David Amian och *Gustaf von Ackern* mot *Anders Bark* i *Vänersborg* Parterna skulle sammanträda om det järn som *Anders Bark* haft om händer i *Karlstad* och som hade försvunnit på vägen till *Göteborg*.

Vid underrätten var han den 7.11.1662 fullmäktig för sin svåger *Johan Aman* contra *Börge Andersson* för skuld liksom även vid samma rätt den 9.10.1678 mot *Albrecht Nübuhr*.

Han omtalas som god man 1666. Se 4.47.

Han nämns som svåger till *barberaren Jürgen Schwartzkopf* (se 4.37), hos vilken han bodde 1667–69.

Den 7.8.1671 blev han föreståndare för hospitalet och avlade sin ed som sådan inför magistraten.

Den 26.2.1672 begärde *Jürgen Hansson* på sina och sin broders *Paul Hanssons* vägnar att *Gustaf von Akern*, som f.d. hade varit bokhållare över Saltkompaniet skulle redogöra för utdelningen av deras intresse i Saltkompaniet, som i arvsförfogandet efter deras fader fordom rådmann *Hans Jürgensson* hade transporterats och anförtrots deras svåger *Peter Koopman*. Det hade överlevererats till deras styvmors hustru *Elsebe Westermans* bror *Henrik Braun Johan* och av honom översänts till systemen i *Karlstad*.

1684 nämnes *Gustaf von Akern* som god man vid arvdelen. Se 4.32.

Han begravdes 74 år gammal den 7.3.1697. Arvingarna ägde gården 1699.

Gustaf von Akerns dotter *Lorentz Goos änka* bodde i gården 1677.

Enligt tomtöreslängden 1700 var gården granngård till *Coopmans* änkas gård (? denna var 4.112 ö).

1707 erlade *Fredrik Krantz* 30-penning. Han var ägare 1717, då gården sades vara hans bakgård. 7.6.1721 anmälde *Fredrik Krantz* (född 1673, död 1736, gift med *Dorothea von Akern*, död 1717), att han ville ånyo bebygga ”sin brända tomt jämte den platsen, som låg emellan *Kommandantshuset* och *Sigbrand Rosenbusch*”.

Avlidne rådmann *Crantz* gård inropades 1637 på auktion av assessor *Johan Andris Olbers*.

1756 värderades avl rådmann *Jean Olbers* gård på *Kors-* och *Drottninggatorna*.

1758 ägdes gården av avl rådmann *Jean Olbers* arvingar.

1765 (kallat 4.93) *Handelsman Anders Jönssons änka*

8.7.1776 Första gången lät handelsman *Herr Elias Törnsten* uppbjuda ett i stadens andra kvarter vid *Korsgatan* emellan handelsman *herr Nicolaus Arvidssons* å norra och *Lorentz Jensen* å södra sidan ägande hus beläget hus och gård med därtill hörande bakgård åt *Drottninggatan* emellan *herr kontrollören Thure Gabriel Walkes* hus (4.111) å östra och handelsmannen *Lorents Jensens* hörnhus å västra sidan belägen, vilket *herr Törnsten* inropat efter avlidne rådmannen *Olbers* änkefru *Anna Christina Palm* den 14.6.1776 för 6 800 d smt, 30-penning 226 daler 21 1/3 öre smt.

2.6.1778 pantsattes *Elias Törnstens* och *Christina Liedgrens* hus på *Kors-* och *Drottninggatan* till *Göteborgs* *Gymnasie-* och *stipendiekassa* för 662 rdr specie (se framtomten 5.28).

1786–90 *Herr Elias Törnstens* baktomt, framtomt i 5.28 (tidigare 1775 kallat 4.95, baktomt till 5.30 handelsman *Lorentz Jensen*)

Gården uppbjöds av:

handl B H Rydin den 3.11.1794

Heyman Salomon 14.8.1797

1800 N B Tronells bakgård, avgiften inbegripen i 5.28

1807 N B Tronells änka etc

Senare uppbud av 4.110

bokbindare Eric Andersson

23.4.1838